

Neovas ansökan gällande Grimsås mosse

2026-01-06 synpunkter till Länsstyrelsen

Med anledning av Neovas ansökan 2025-10-08 att ändra användningsändamål för koncessionen på Grimsås mosse, Länsstyrelsens anläggningsnr 1452-65, vädjar vi till Länsstyrelsen och andra berörda myndigheter att nu agera och ompröva koncessionen för att rädda Grimsås mosse och värna livsmiljön för oss i Grimsås, nu och för framtiden.

Neovas koncession på Grimsås mosse beslutades 2013-10-15 och avser torv för energiändamål och som biprodukt får torven användas till andra ändamål.

I koncessionen står det otaliga gånger att tillståndet gäller energitorv, med tillåtelse att ta ut begränsad mängd odlingstorv för att komma åt energitorven. Detta är även en viktig grund i den gamla Torvlagen, som alltså inte avsåg odlingstorv. Torvlagen återkallades 2017 och idag råder mycket striktare regler för nya torvtäkter.

Neova lämnade Grimsås mosse orörd fram till 2023 då röjning och dikning påbörjades.

Fortfarande pågår röjning och det är enbart en begränsad yta där Neova har frilagt torven helt.

Neova framhåller i sin anmälan 2025-10-08 att hela koncessionsområdet tagits i anspråk och dikats ut. Sanningen är att även om dikning utförts, så är större delen av mossen fortfarande intakt bortsett från diken och att träd och buskar tagits bort. Det skulle med enkla medel snabbt gå att återskapa en fungerande våtmark på större delen av mossen, om sådant beslut tas nu.

Neova motiverar ändringen för att kunna ha en beredskap för energitorv. Det gjorde de även i sin motsvarande anmälan för Flymossen 2017 och bolaget bedömde då att efterfrågan på energitorv snart skulle öka. Nu 8 år senare har efterfrågan inte ökat, eller åtminstone inte till rätt pris, och Neova framhåller samma argument igen. Vilka fakta presenterar Neova som bevis för att det kommer en ökad efterfrågan på energitorv när andra energislag ökar och oljepriset går stadigt nedåt?

Neova har senaste 2 åren lagt stora resurser på röjning och dikning av Grimsås mosse, när koncessionen gällt energitorv och de med sin affärskunskap bör ha varit fullt medvetna om att efterfrågan på energitorv kommer att förbli låg samtidigt som efterfrågan på odlingstorv är affärsmässigt god.

Vi tolkar det som att Neova har en genomtänkt taktik att nu när de aviserat att från 2026 kommersiellt börja skörda torven, begär ändring till odlingstorv för hela koncessionen.

Det här kan inte vara förenligt med grunden för koncessionen och de regler som idag gäller för brytning av torv i Sverige?

När vi beaktar koncessionens maximala produktionsvolym är det också uppenbart att Neova haft en annan strategi än att skörda energitorv. De senaste två åren har de röjt hela produktionsområdet i stället för att fokusera på den norra delen, som är djupast, tidigare helt orörd, och nu helt frilagd för brytning av energitorv.

Det återstår bara 13 år av koncessionen. Koncessionen tillåter att Neova skördar i genomsnitt 50.000 m³/år, vilket ger 650.000 m³ under återstående tid av koncessionen.

Med ett genomsnittligt djup av 5 meter i norra delen, skulle ytan kunna begränsas till 150.000 m², eller 15 ha av de 99,4 ha, om Neova gräver på djupet i stället för att bara skörda ytskiktet.

Om Neova nu menar att även energitorv kan förädlas till odlingstorv borde det vara enkelt att minska produktionsytan för att bevara större delen av mossen mot samhället för att skydda mot damm och brand, samt lämna Nexans mark intakt.

Skördar de 650000 m3 odlingstorv fördelat på 99,4 ha, så kommer de bryta ringa 65 cm djupt över hela mossen och skapa en stor svart "torv-öken" som kommer ta betydligt längre tid att återställa.

Neova hävdar i underlaget för Flymossen att det är viktigt av miljöskäl att ha tåkten i kontinuerlig produktion. För Grimsås mosse måste det bästa för miljön vara att stoppa verksamheten, eller begränsa ytan, före torvbrytningen påbörjas 2026!

Det är möjligt att Neovas torvbrytning på andra mossar inte ifrågasätts, men här i Grimsås har vi sedan länge förstått att Neova inte bryr sig om oss. Det är enbart ekonomi som styr deras verksamhet och så länge myndigheter och politiker inte har förmåga att stoppa dem, kommer de fortsätta att skövla Sveriges natur och vår framtida livsmiljö...

MMD's dom M2980-17 gällande Neovas motsvarande ändring på Flymossen bör inte utan ny prövning tillämpas för Grimsås mosse.

Domen gäller en ansökan 2017, strax efter att Torvlager dragits tillbaka. För Grimsås är det 2026 och mycket har ändrats gällande tillstånd för torvbrytning, våtmarkernas betydelse etc.

På Flymossen hade Neova bedrivit torvbrytning sedan 1982!

I Grimsås ska de börja med kommersiell brytning 2026. Det är väsentlig skillnad!

På Flymossen var verksamhetsområdet över 150 ha och vad vi kan läsa fanns inget enat motstånd från markägare och närboende. På Grimsås mosse är situationen en helt annan, med större risker pga närheten till samhället och ett enat massivt motstånd.

Vi anser att det är fel att tillämpa domen för Flymossen här och att skillnaderna mellan anläggningarna, samt förändrade riktlinjer från myndigheterna gällande torvbrytning och våtmarker, är skäl att Länsstyrelsen begär omprövning av koncessionen på Grimsås mosse nu när Neova begär väsentlig ändring av koncessionen.

Vi ser hur Neova försöker smyga igenom en ändring för att nå ekonomisk avkastning på sin investering i Grimsås mosse. Det är väldigt olyckligt för samhället, invånarna, närliggande industri, markägare, kommunen och för våra barns framtid att Neova inte visar någon vilja att tillmötesgå all den kritik och risker som riktas mot deras verksamhet i Grimsås.

Med detta vädjar vi till Länsstyrelsen att tillsammans med andra berörda myndigheter försöka hitta en lösning som antingen stoppar Neovas täkt i Grimsås helt, eller begränsar ytan väsentligt och att återställande av Grimsås mosse påbörjas snarast. Det blir väsentligt billigare att påbörja återställandet nu, än att göra det efter 13 års torvbrytning.

Utifrån regeringens politik för att återställa våtmarker borde det finns ekonomiska medel som Neova kan få ta del av för återställande så länge de inte tjänat pengar på torven i Grimsås.

En överenskommelse där vår livsmiljö värnas, och Neova får hjälp att ta sig ur detta projekt på ett föredömligt sätt, och en stor våtmark räddas till framtiden, skulle kunna bli ett fint exempel för Sverige och Europa där en konstruktiv lösning ger tro på framtiden i stället för juristernas kamp att tolka innebörden i enskilda villkorsmeningar och en lag som togs bort 2017.

Med vänliga hälsningar,

Grimsås Samhällsförening

Genom Jens Ekdal, ordf.

2026-01-06